

СЪВРЕМЕННИ ПРОБЛЕМИ НА ПАЛИАТИВНИТЕ ГРИЖИ ПРИ ОНКОЛОГИЧНО БОЛНИ И РОЛЯТА НА МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА

К. Стефанова, П. Добрилова

Медицински университет – София, Филиал „Проф. д-р Иван Митев“ – Враца, 3000, България, e-mail: info@filialvratsa.mu-sofia.bg

Резюме

Палиативните грижи при онкологично болни и грижата за техните семейства е съществен белег на хуманността и загрижеността на дадено общество. За една трета от онкологично болните в света те са единствената грижа за подобряване качеството на техния живот.

Цел и задачи: Целта на проучването е да се анализират съвременните проблеми на палиативните грижи при онкологично болни, да се посочат възможности за качествени здравни грижи и да се определи ролята на съвременната медицинска сестра.

Материал и методи: Проведено е анонимно анкетно проучване сред 50 на брой медицински сестри, работещи в различни сектори на здравеопазването във Врачанския регион в периода януари-март 2020 година. За събирането на информация е използвана специално разработена анкета.

Резултати: Получените данни от настоящото проучване показват, че медицинските сестри се затрудняват при провеждането и организирането на палиативни грижи при онкологично болни. По-голяма част от анкетираните (57%) смятат, че причините са свързани с недостатъчното студентско обучение и следдипломна квалификация по палиативни грижи, а 23% смятат, че емоционалното натоварване на медицинските сестри в сферата на палиативните грижи, прави непривлекателна тази работа. Само 20% от анкетираните са на мнение, че неефективната колаборация между персонала на онкологичните заведения пречатства прилагането на адекватни здравни грижи.

Заключения и изводи: В България организирането на палиативните онкологични грижи е свързано с редица трудности, поради недостатъчно приложимата стратегия за реализацията на качествени здравни грижи при онкологично болни.

Ключови думи: *медицински сестри, палиативни грижи, онкология*

Въведение

Палиативните грижи са основна част от цялостната борба с рака, което предполага наличието на сериозни познания и най-вече разбиране на философията и логиката на тези грижи. В своята основа те трябва да бъдат ориентирани към индивида и личността, а не към болестта. Личността е тази, която има потребност да бъде подкрепяна и съхранена до настъпването на края. Палиативните грижи трябва да следват един холистичен подход, затова е необходимо да се осъществяват от интердисциплинарен екип, в който съществена роля следва да бъде отредена на медицинската сестра. Цялостният процес се ръководи от основния принцип, че на този етап все още има какво да се направи, ако не за здравето, то за качеството на живота на тези болни.

Медицинската сестра, полагаща грижи за онкологично болния пациент трябва да осигурява неговия комфорт във всичките му аспекти и да има необходимите знания и умения за справяне със симптомите и облекчаване на болката. В тази връзка, тя следва да извършва назначените от лекаря процедури и манипулации, да участва в изготвянето и периодичната оценка на плана за грижите, да осъществява комуникация с пациента и членовете на семейството му, и не на последно място – да обучава пациента и кръга му от близки.

Всичко това налага необходимостта съвременната медицинска сестра, работеща с онкологично болни пациенти да има съответната професионална компетентност и изградени умения за работа в мултидисциплинарния екип.

Цел на проучването

Целта на настоящото проучване е да се анализират съвременните проблеми на палиативните грижи при онкологично болни, да се посочат възможностите за качествени здравни грижи и да се определи ролята на медицинската сестра.

Резултати и обсъждане

Проведеното анкетно проучване позволява да се определи дали работещите медицински сестри в различните сектори (отделения по палиативни грижи, хосписи, дневни центрове и други здравни заведения) се затрудняват при провеждането и организирането на палиативни грижи при онкологично болни. Направеният анализ показва, че 57% изпитват затруднение и като основна причина изтъкват недостатъчното студентско обучение и следдипломна квалификация по палиативни грижи. На второ място, като причина анкетираните посочват емоционалното натоварване (23%), а 20% от респондентите са на мнение, че неефективната колаборация между персонала и онкологичните заведения пречат прилагането на качествени здравни грижи (Фиг. 1.).

Фиг. 1. Трудности в провеждането и организирането на палиативни грижи при онкологично болни

От особена важност е и преценката на лекарите за приоритетните умения, необходими в дейността на медицинската сестра, полагаща палиативни грижи. Мнението на участващите в допитването лекари, формира извода, че манипулативните и технически умения на медицинската сестра са от най-голямо значение за мултидисциплинарния екип (според 76% от респондентите). На второ място, 13% отчитат значимостта на уменията на медицинската сестра да работи в екип и на трето място с 11% се обособяват комуникативните умения с цел психологическа подкрепа на пациентите (Фиг. 2.).

Фиг. 2. Мнение на лекарите за приоритетните сестрински умения, необходими за работа в екип

Оценявайки важността на проблемите в работата на медицинските сестри, се установява и тяхното мнение относно необходимостта от допълнително следдипломно обучение по палиативни грижи. Проучени са различни становища относно продължителността и аспектите на това обучение. Получените данни доказват необходимостта от непрекъснато обучение и специализация, които позволяват постоянно усъвършенстване, съобразно нуждите на онкологично болните пациенти.

В тази връзка, 65% от анкетираните сочат като необходима форма на допълнително обучение специализацията, 22% предпочитат краткосрочните курсове, 9% - друг вид обучение и едва 4% са на мнение, че е необходимо допълнително обучение (Фиг. 3.).

Фиг. 3. Необходимост от допълнително обучение на медицинската сестра за работа с онкологично болни пациенти

Заклучение

Направеното проучване дава основание да се оформи изводът, че медицинската сестра е важен и равностоен партньор в мултидисциплинарния екип, полагащ палиативни грижи и че липсата на актуализирана система за непрекъснато обучение и специализации след базовото обучение създават за тях чувство на несигурност при изпълнение на тези грижи.

С този вид обучение може да се ангажират и обществени организации, и държавни структури в осигуряването на средства и персонал за оказване на такива грижи, независимо дали болните се намират в дома си или са настанени в хоспис или отделения по палиативна медицина, като основната цел е да се направи живота на тежко болните по-поносим и по-спокоен, съдържателен и със съхранено за личността достойнство.

Литература:

1. Янкова, Г., П. Аспарухова, Е. Владимирова, Н. Йорданов. 2017. Прояви на Burn out сред здравните професионалисти, работещи в онкологични здравни заведения, *Folia Palliatica*, 2017/1, с. 75-82
2. Янкова, Г., П. Аспарухова, П. Добрилова. 2017. Проблеми на нуждаещите се от палиативни грижи и връзката им с качеството на живот, *Сестринско дело*, 49, №2, с. 36-41
3. Рамков стандарт за палиативни грижи. Ръководство за прилагане на рамков стандарт за палиативни грижи. Иванова, Т., Н. Данова, М. Тучева, Фондация „Отворено общество“, София, 2003